

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Zhrnutie – Výročná správa za rok 2013

Európska agentúra pre
bezpečnosť a ochranu
zdravia pri práci

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „agentúra“) v zložitom hospodárskom prostredí naďalej poukazovala na význam dobrej bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) s dôrazom na ekonomickú argumentáciu. V rámci pretrvávajúcich diskusií o budúcej stratégii EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci agentúra zaujala jasné stanovisko k tomu, ako bude napredovať a prijala nový strategický program na obdobie rokov 2014 – 2020.

1 Európske observatórium rizík

V roku 2013 agentúra uverejnila zistenia zo svojho hlavného projektu z roku 2012 – „Ekologické pracovné miesta a bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci“ – [hlavná správa](#) v angličtine a [súhrnná správa](#) v šiestich jazykoch. Po tejto správe nasledovala správa o [BOZP a veternej energii](#) a elektronické informácie e-facts o [ekologických budovách](#) a [slnecnej energii využívanej v malom rozsahu](#) a sprievodné kontrolné zoznamy obsahujúce identifikované nebezpečenstvá súvisiace s [ekologickými budovami](#) a [slnecnou energiou využívanou v malom rozsahu](#). Agentúra spustila tiež novú webovú stránku vyhradenú pre [BOZP na zelených pracovných miestach](#).

Na identifikáciu a predvídanie vznikajúcich rizík v oblasti BOZP vyplývajúcich zo zmien v technológii alebo spoločnosti sa v rámci prognostických projektov používa prístup založený na scenároch. Agentúra zadala vypracovanie mapovacej štúdie s cieľom identifikovať, ktoré nové a vznikajúce problémy bude potrebné najviac skúmať v ďalšej hlavnej prognostickej štúdii. Zadala tiež vypracovanie najnovšieho prehľadu na tému – „Súčasná a vznikajúce problémy v oblasti BOZP v odvetví zdravotníctva vrátane domácej a komunitnej starostlivosti“. Zistilo sa, že zdravotníctvo a sociálna starostlivosť sú odvetvím s vysokým potenciálom v oblasti zamestnanosti, ktorý je však opomínaný z hľadiska BOZP, najmä v prípade domácej a komunitnej starostlivosti. Zistenia z tejto štúdie budú zverejnené v roku 2014.

Prípravné práce na druhú sériu ďalšieho z hlavných projektov agentúry – [Európskeho prieskumu podnikov o nových a vznikajúcich rizikách \(ESENER\)](#) – boli ukončené v roku 2013. Tento dôležitý produkt poskytuje prehľad o tom, akým spôsobom sa riešia riziká na pracovisku v rámci Európy. Prvýkrát bude prieskum z roku 2014 zahŕňať mikropodniky (5 – 10 zamestnancov) a odvetvie poľnohospodárstva.

K ďalším významným produktom dokončeným v roku 2013 patril prehľad literatúry na tému „[Nové riziká a trendy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia žien pri práci](#)“, v ktorom bola okrem iných prehľadov uvedená dôležitá aktualizácia týkajúca sa onkologických chorôb súvisiacich s prácou u žien a nebezpečenstvách pri práci pre reprodukčné zdravie žien. Najnovšia správa o onkologických chorobách z povolania a ďalšia správa o nebezpečenstvách na pracovisku pre reprodukčné zdravie sa pripravujú a budú uverejnené v roku 2014.

Predbežné výsledky hlavného pilotného projektu – „Bezpečnejšia a zdravšia práca v každom veku: bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v súvislosti so starnutím pracovnej sily“ – boli prezentované na konferencii v Európskom parlamente v decembri 2013. [Materiály](#) z tejto konferencie boli uverejnené na webovej stránke agentúry začiatkom roka 2014.

V správe agentúry z roku 2013 „[Priority výskumu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Európe: v období rokov 2013 – 2020](#)“ sú uvedené priority

výskumu, ktoré majú doplniť chýbajúce informácie v našich poznatkoch v súlade so stratégiou Európa 2020. Na základe toho agentúra vypracuje užší zoznam tzv. top priorít a zadá vypracovanie pozičných dokumentov v roku 2014.

A napokon, pokračovali práce na projekte agentúry [OSHwiki](#) v rámci prípravy na jeho oficiálne uvedenie v lete 2014. Zadaných bolo vypracovanie dovedna 121 nových článkov, ktoré boli napísané a schválené a ďalších 28 článkov sa pripravuje. O tento projekt bol na samite Zdravé pracoviská v Bilbau, ktorý sa konal v novembri, veľký záujem a záujem prejavili aj medzinárodné organizácie pracujúce v oblasti BOZP.

2 Informácie o pracovnom prostredí

Najväčším úspechom bola príprava príručky pre kampaň v rokoch 2014 – 2015 – [Zdravé pracoviská bez stresu](#). Kampaň predstavujú hlavnú aktivitu agentúry na zvyšovanie informovanosti a sú významnou príležitosťou na oslovenie pracovísk, najmä mikropodnikov a malých a stredných podnikov (MSP). Množstvo práce sa vynaložilo aj na prípravu praktických informácií na pomoc podnikom, najmä MSP, pri riešení psychosociálnych rizík na pracovisku. Elektronický sprievodca bude uverejnený vo všetkých jazykoch EÚ v priebehu Európskeho týždňa pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v októbri 2014. V roku 2014 budú uverejnené aj dva dôležité prehľady zamerané na zlepšenie nášho chápania psychosociálnych rizík a prípadných stratégií na ich riešenie.

Kampaň na roky 2012 – 2013 – [Spolupráca pri prevencii rizík](#) – bola doteraz najúspešnejšou kampaňou s najväčším množstvom aktivít a oficiálnych partnerov, než kedykoľvek predtým. Označuje sa tiež ako „prvá“ významná. V júni agentúra usporiadala veľmi úspešné podujatie partnerov kampaň – [„Referenčné porovnanie a výmena osvedčených postupov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“](#) – v Bruseli. Na tomto podujatí sa zišli odborníci a politickí stratégovia v oblasti BOZP, aby si vymenili získané skúsenosti a príklady osvedčených postupov.

Projekt [interaktívneho online nástroja na hodnotenie rizík \(OiRA\)](#) sa od uvedenia v roku 2011 stal sa základným kameňom práce agentúry na šírenie informácií na podporu BOZP na pracoviskách v rámci Európy, najmä v MSP, ktoré tvoria 99 % podnikov a kde bývajú zdroje často obmedzené. V roku 2013 bolo zverejnených deväť nových nástrojov: nástroje pre kaderníctva pre Belgicko (vo francúzštine a flámčine) a Portugalsko, španielsky nástroj pre autoškoly a jeden pre kožiarske a garbiarske dielne (v katalánčine), litovský nástroj pre opravovne automobilov, nástroje pre oblasť stravovacích služieb pre Francúzsko a Grécko, lotyšský nástroj pre kancelárske práce a nástroj pre súkromné bezpečnostné služby pre EÚ. Ďalších asi 50 nástrojov sa pripravuje a v súčasnosti komunita nástroja OiRA spolupracuje v rámci Európy na vývoji a zdokonaľovaní nástrojov. Agentúra podporuje jej prácu poskytovaním vzdelávania v oblasti využívania generátora nástroja OiRA a asistenčného pracoviska pre komunitu OiRA.

Okrem toho agentúra zadala vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti presadzovania a podpory rozsiahleho využívania nástrojov na zavádzanie riešení v oblasti BOZP, ktoré sú už v členských štátoch k dispozícii alebo sa pripravujú.

Ďalšími významnými publikáciami v priebehu roka boli správy [„Rôznorodé kultúry v práci: zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia prostredníctvom iniciatívy a účasti“](#) a [„Bezpečnosť a ochrana zdravia a vzdelávanie: celoškolský prístup“](#).

3 Komunikácia, organizovanie kampaní a propagácia

Kampaň Zdravé pracoviská 2012 – 2013 – Spolupráca pri prevencii rizík – nadväzovala na výsledky z predchádzajúceho roka. Rekordný počet – [87 oficiálnych partnerov kampane](#), spoločnosti a organizácie z verejného a súkromného sektora z celej Európy, spojili svoje sily s agentúrou s cieľom zamerať sa na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci prostredníctvom iniciatívy manažmentu a účasti zamestnancov. Podujatia na zvýšenie informovanosti sa konali vo viac ako 30 krajinách a agentúra vydala viacjazyčný [online súbor nástrojov kampane](#), pomocou ktorého môže každý spustiť vlastnú kampaň v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia. Slávnostné odovzdávanie [Ceny za dobrú prax](#) sa konalo v apríli v Dubline v súvislosti s írskym predsedníctvom Rady Európskej únie. V rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorý sa konal v októbri, prebiehali stovky podujatí organizovaných na vnútroštátnej úrovni a zameraných na vzdelávanie a koučovanie, konali sa semináre a konferencie a zvyšovala sa informovanosť o kampani a jej posolstvách prostredníctvom sociálnych médií. Kampaň sa skončila v novembri [samitom Zdravé pracoviská v Bilbau](#). Na tomto podujatí sa zišlo asi 300 delegátov, aby si vymenili názory a získané poznatky, nadviazali na výsledky kampane a zaistili, aby práce v oblasti prevencie pokračovali do budúcnosti aj po ukončení kampane.

Keďže kampaň pre roky 2012 – 2013 sa končila prebiehali prípravy na kampaň pre roky 2014 – 2015 – Zdravé pracoviská bez stresu. Pripravili sa plány, vytvorila značka a vyhotovili sa základné [propagačné materiály](#). Partneri agentúry v konzorciu Napo pripravili tiež [film o strese](#), v ktorom vystupuje obľúbená kreslená postavička Napo.

Zistenia tretieho [európskeho prieskumu verejnej mienky o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci](#) boli uverejnené 9. mája ku Dňu Európy. Rozhovory o pracovnom

strese a BOZP v prípade starších pracovníkov sa uskutočnili s viac než 16 500 zamestnancami v 31 krajinách. Výsledky vyvolali veľkú pozornosť tlače a potvrdili, že posolstvo kampane pre roky 2014 – 2015 – že psychosociálne riziká možno riešiť rovnakým systematickým spôsobom ako akýkoľvek iný problém v oblasti BOZP – je posolstvom, ktoré treba šíriť v rámci Európy.

Portfólio na zvyšovanie informovanosti pre kontaktné miesta bolo pokusne uvedené na propagáciu nástroja OiRA a podporu jeho využívania medzi MSP. V priebehu roka sa uskutočnilo deväť propagačných seminárov v Belgicku, na Cypre, v Grécku (dve spojené akcie), Lotyšsku (tri spojené akcie) a Litve (dve samostatné akcie).

Agentúra už po piaty rok prezentovala svoju [filmovú cenu kampane Zdravé pracoviská](#) na Medzinárodnom festivale dokumentárnych a animovaných filmov v Lipsku ([DOK Leipzig](#)). Agentúra podporuje aj tvorbu a ošitulkovanie DVD nahrávok víťazného filmu na účely distribúcie prostredníctvom národných kontaktných miest a zabezpečuje premietanie v rámci Európy.

V roku 2013 bol uvedený nový [film o Napovi o pošmyknutiach alebo zakopnutiach – Napo ... nie je dôvod na žarty](#). Vďaka iniciatíve „Napo pre učiteľov“ sa sprístupňuje online celý rad zdrojov vrátane filmov o Napovi s cieľom zavádzať alebo integrovať BOZP do vzdelávania a vytvárať vhodné návyky u detí od útleho veku v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Do konca roka 2013 bol balík „Napo pre učiteľov“ k dispozícii v 18 jazykoch a distribuovaný bol v 23 členských štátoch a krajinách Európskeho hospodárskeho priestoru.

Prácu agentúry v priebehu roka 2013 podporovala a propagovala tlačová kancelária. [Mediálne partnerstvá v rámci kampane](#) sa posilnili a kampaň podporilo 20 mediálnych partnerov v deviatich členských štátoch v rámci kampane na roky 2012 – 2013. Nový prístup k propagácii slávnostného odovzdávania Ceny za dobrú prax výrazne prispel k zviditeľneniu tejto ceny. Pokračovali práce na novom dizajne webovej lokality agentúry, dokončený bude v roku 2014 a prispeje k posilneniu jej pozície hlavného referenčného miesta Európy pre informácie v oblasti BOZP. V roku 2013 agentúra uverejnila 11 nových správ a 12 publikácií e-fakty, ako aj viaceré propagačné a audiovizuálne materiály.

Komunikačné partnerstvo agentúry so sieťou na podporu podnikania Enterprise Europe Network (EEN) sa v roku 2013 rozvíjalo: národné kontaktné miesta a ambasádori siete EEN pre oblasť BOZP usporiadali 18 vnútroštátnych partnerských stretnutí na šírenie informácií pre pracoviská v Európe – a najmä MSP. Títo dvaja partneri spolupracovali aj na úvodnej cene siete EEN v oblasti BOZP, ktorou sa oceňuje výnimočné presadzovanie posolstiev v oblasti BOZP v MSP. Prvé ocenenie bolo odovzdané na samite Zdravé pracoviská v Bilbau v novembri.

4 Vytváranie sietí a koordinácia

Vykonávanie [viacročného strategického programu agentúry na obdobie rokov 2014 – 2020](#) prispeje k posilneniu vzťahov s jej sieťou kontaktných miest. V roku 2013 bolo potrebné zabezpečiť dobré fungovanie [siete kontaktných miest](#) aj napriek zložitému podnikateľskému prostrediu. Návštevy na vysokej úrovni pomáhajú demonštrovať vládám a sociálnym partnerom význam práce kontaktných miest. Agentúra uskutočnila v roku 2013 dve takéto návštevy – jednu v Litve a jednu vo Fínsku. Z medzinárodného hľadiska agentúra poskytla podporu Medzinárodnej organizácii práce na vzdelávacom seminári pre tvorcov politik v oblasti BOZP predstavením európskeho tripartitného modelu.

Agentúra pokračovala v príprave kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín na zapojenie do európskych aktivít v oblasti BOZP, napríklad poskytovaním podpory, aby sa mohli pripojiť k jej sieti kontaktných miest a podieľať na jej aktivitách, prekladaním a tlačením materiálov pre kampane Zdravé pracoviská, distribuovaním DVD nahrávok o Napovi a povzbudzovaním k účasti na akcii Ceny za dobrú prax, čo sa v roku 2013 ukázalo ako obzvlášť úspešné, keď sa jedným z víťazov stala turecká spoločnosť – čo je vynikajúcim príkladom preukazujúcim vplyv práce agentúry.

Styčná kancelária v Bruseli pokračovala vo svojej základnej práci, ktorá spočíva v reprezentácii agentúry a poskytovaní informácií hlavným partnerom. V roku 2013 sa najväčší dôraz kládol na prácu kancelárie v oblasti európskeho sociálneho dialógu z hľadiska potenciálu výborov odvetvového sociálneho dialógu prispievať k rozvoju nástrojov pre projekt OiRA. Kancelária zorganizovala tiež úspešnú študijnú návštevu pre poslancov Európskeho parlamentu do sídla agentúry, aby sa priamo mohli dozvedieť viac o jej práci.

**Európska agentúra pre bezpečnosť
a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA)**

prispieva k tomu, aby bola Európa bezpečnejším, zdravším a produktívnejším miestom na prácu. Agentúra skúma, vyvíja a šíri spoľahlivé, vyvážené a nestranné informácie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a organizuje celoeurópske kampane na zvyšovanie informovanosti. Agentúru zriadila Európska únia v roku 1996 a jej sídlo je v Bilbau v Španielsku. Agentúra spája zástupcov z Európskej komisie, vlád, organizácií zamestnávateľov a pracovníkov členských štátov a tiež popredných odborníkov z jednotlivých členských štátov EÚ a z ďalších krajín.

**Európska agentúra pre bezpečnosť
a ochranu zdravia pri práci**

12 Santiago de Compostela,

E-48003 Bilbao, Španielsko

Tel. +34 944358400

Fax +34 944358401

E-mail: information@osha.europa.eu